

Opiskeluhuoltosuunnitelma ja ohjaussuunnitelma

Helsingin Maalariammattikoulu

Kornetintie 2b

00380 Helsinki

1 Opiskeluhoiltosuunnitelma

1.1. Opiskeluhoillon keskeiset periaatteet

1.1.1. Helsingin Maalariammattikoulun toimintaperiaatteet

1.1.2. Opiskeluhoillon kokonaistarpeen arviointi

1.1.4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

1.1.5. Opiskeluhoiltosuunnitelman toteutuminen ja seuranta

1.1.6. Asiakaskirjaukset ja rekisterit - yleiset periaatteet

1.1.7. Viestintä ja tiedottaminen

1.1.8. Muut opiskeluhoiltoon liittyvät suunnitelmat

1.2. Yhteisöllinen opiskeluhoito

1.2.1. Opiskeluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut

1.2.2. Opiskelu- ja työkyvyn ylläpitäminen ja hyvinvointi

1.3. Yksilökohtainen opiskeluhoito

1.3.1. Opiskeluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut

1.3.2. Asiakaskirjaukset ja rekisterit

2. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

3. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta tai häirinnältä

Määritelmiä

Ennaltaehkäiseminen

Kodin ja koulun yhteistyö

Järjestyssäännöt

Menettelytavat väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteissa

Tilanteiden käsittely

Tukitoimet

Suunnitelman perehdyttäminen, päivittäminen, seuranta ja arviointi

4 Ohjaussuunnitelma

4.1. Jatkuvan ohjauksen malli

4.1.1. Henkilökohtainen ohjaus

4.1.2. Pienryhmäohjaus

4.1.4. Ryhmäohjaus ja yhteisöllinen ohjaus

4.1.5. Verkko-ohjaus

4.2. Opinto-ohjaajan tarjoama opinto- ja uraohjaus

4.2.1. Elinikäinen ohjaus

4.2.2. Ennen ammatillisia opintoja ja TUVA-koulutuksen aikana

4.2.3. Opintojen alussa

4.2.4. Opintojen aikana

4.2.5. Opintojen päättyessä

4.2.6. Opintojen jälkeen

4.3. Koko henkilöstön tarjoama ohjaus

[4.3.1. Opintojen eteneminen ja keskeyttämisen ehkäisy](#)

[4.3.2. Henkilökohtaistaminen ja HOKS](#)

[4.3.3. Vastuunopettajan ja ryhmää opettavan opettajan rooli ohjauksessa opintojen aikana](#)

[4.3.4 Erityinen tuki](#)

[4.3.5 OPVA](#)

[4.3.6 Ohjauksen työnjako](#)

[5 Yhteystiedot](#)

1 Opiskeluhooltosuunnitelma

1.1. Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet

Opiskeluhoollon kokonaisuus, OPH 2021

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain L 1287/2013, §13 mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että **opiskeluhoollon** toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma. Opetushallitus on antanut määräyksen opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja tavoitteista sekä opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta ammatillisessa koulutuksessa (OPH-285-2018). Opiskelijahuoltosuunnitelma on laadittu yhdessä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Helsingin Maalariammattikoulun opiskeluhoolto- ja opinto-ohjaussuunnitelma perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
- valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017
- laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020
- laki oppivelvollisuudesta 1214/2020
- oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013
- Opetushallituksen määräys OPH-285-2018
- Helsingin Maalariammattikoulun hyvinvointisuunnitelma

- Helsingin Maalariammattikoulun kriisisuunnitelma
- Helsingin Maalariammattikoulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
- Helsingin Maalariammattikoulun päihteettömyyden ja tupakoimattomuuden edistämisen suunnitelma
- Opiskeluhuollon ja opinto-ohjauksen vuosikello Helsingin Maalariammattikoulussa
- terveydenhuoltolaki 1326/2010.

Ammatillisen koulutuksen sekä mahdollisen tutkintoon valmistavan (TUVA) koulutuksen opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Tämän suunnitelman lopusta löytyvät tarkemmat menettelytavat kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.

Kaikki opiskeluhuollolliset toimet tehdään niin, että huomioon otetaan ensisijaisesti opiskelijan (nuoren/aikuisen) etu. Oppiminen tapahtuu turvallisessa oppimisympäristössä, ja opiskelijoilla on oikeus maksuttomiin opiskeluhoitopalveluihin. Opiskeluhoito suunnitellaan ja tehdään yhteistyössä Helsingin kaupungin (”hyvinvointialue”) ja opiskelijahuollon kanssa. Mukaan otetaan myös opiskelijat, heidän huoltajansa sekä muut yhteistyötahot. Opiskeluhoito on ensisijaisesti yhteisöllistä, ennaltaehkäisevää henkilöstön yhteisöllistä työtä. Pääpainona on ennaltaehkäisy, ohjauksellisuus ja esteettömyys toimintatavoissa.

Opiskeluhoito järjestetään lähipalveluna (pääosin omassa oppilaitoksessa), ja käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia ja tiedon käsittelyssä otetaan huomioon tietosuoja.

Opiskeluhuollossa otetaan huomioon eri tutkintojen, koulutusten ja oppimisympäristöjen moninaisuus. Ammattiin opiskelevien **työelämään soveltuvuuteen** liittyvät fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskelukyvyn sekä turvallisuuden vaatimukset korostuvat eri oppimisympäristöissä tapahtuvassa opiskelussa ja erityisesti koulutusopimuksessa.

Ennaltaehkäisevä toiminta on opiskeluhuollon painopisteenä. Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. Yhteisöllisestä opiskeluhoollosta vastaa hyvinvointiryhmä ja opiskelijan yksilöllisestä opiskeluhoollosta tapauskohtaisesti koottava opiskeluhoollon asiantuntijaryhmä.

Oppilaitoksessa opiskeluhoitoa toteutetaan **yhteistyössä** opiskelijan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristöjen turvallisuudesta on oppilaitoksen henkilökunnalla. Opiskeluhoitohenkilöstö toimii henkilökunnan tukena opiskeluhoitoon liittyvissä asioissa.

Tämä Helsingin Maalariammattikoulun opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu opiskeluhoillon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten. Opiskeluhoitosuunnitelmaan perehdytetään ja siitä tiedotetaan opetus- ja ohjaushenkilöstöä kuukausittaisissa pedagogisissa kokouksissa ja suunnittelupäivissä. Opiskeluhoillon piirissä ovat kaikki **tutkintoon valmentavan koulutuksen ja** ammatillisen koulutuksen opiskelijat ja tämä opiskeluhoitosuunnitelma koskee kaikkia tutkintoon johtavissa ammatillisissa tutkinnoissa sekä koulutuksissa opiskelevia. Kuraattori- ja psykologipalvelut koskevat vain perusopinnoissa ja **TUVA-koulutuksessa opiskelevia opiskelijoita tai muissa tutkinnoissa opiskelevia oppivelvollisia.**

Helsingin kaupunki asettaa tarjoamiinsa **opiskeluhoillon palveluihin ohjausryhmän**. Ohjausryhmä vastaa kaupungin tarjoamien opiskeluhoillon palveluiden yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Helsingin kaupunki tarjoaa lainsäädännön mukaisesti kaikille alueellaan toimiville oppilaitoksille lain tarkoittamat opiskelijahuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon palvelut (tässä: kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja koululääkäri). Yksityisten koulutuksen järjestäjien saamien palvelujen suunnittelua, toteutusta ja kehittämistä koordinoidaan säännöllisesti kokoontuvassa ammatillisessa yhteistyöryhmässä. Helsingin Maalariammattikoulusta tähän yhteistyöryhmään osallistuu pääsääntöisesti apulaisrehtori.

Helsingin Maalariammattikoulun **hyvinvointiryhmän** tehtävänä on vastata opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Hyvinvointiryhmään kuuluvat apulaisrehtori, opinto-ohjaaja, opettajien edustaja(t), terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi ja opiskelijoiden edustaja(t). Hyvinvointiryhmässä ei käsitellä yksittäisen opiskelijan tai ryhmän

asioita, vaan ne kuuluvat yksilöllisen opiskeluhuollon tapauskohtaisesti koottavaan monialaiseen asiantuntijaryhmään. Helsingin Maalariammattikoulussa laaditaan lukuvuosittain opiskeluhuollon toteuttamissuunnitelma.

Vastuuopettajan ryhmässä opiskelevien opiskelijoiden koskevia poissaoloja ja opintojen edistämistä käsitellään **opintojen edistämisen tapaamisessa**, jossa kerran jaksossa tapaavat vastuuopettaja, opinto-ohjaaja ja yto-hoksaaja. Tapaamisen kutsuu jakson puolivälin paikkeilla koolle vastuuopettaja.

1.1.1. Helsingin Maalariammattikoulun toimintaperiaatteet

Helsingin maalariammattikoulussa on n. 230 perustutkinto-opiskelijaa ja n. 40 ammatti- ja erikoisammattitutkinnon suorittajaa.

Toimintaperiaatteita ovat

- työelämäyhteistyö

- kädentaidot
- laadukas opetus
- kestävä kehitys.

Helsingin Maalariammattikoulun toimintaa ohjataan ammatillisen koulutuksen lainsäädännön, määräysten ja ohjeiden lisäksi koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvien asiakirjojen, kuten johtosäännön, pohjalta. Seuraavassa on esitetty em. asiakirjojen lisäksi eräitä toimintaa keskeisesti ohjaavia toimintaperiaatteita, jotka osaltaan varmistavat arvojen ja taustasitoumusten toteutumisen.

Yhteistoiminta perustuu omaan sitoutumiseen ja keskinäiseen kunnioitukseen. Yksilön toiminnan kannalta on merkittävää vastuu oman työn kehittamisestä, oman ammattitaidon ylläpitämisestä ja sen kehittamisestä. Toiminnan läpinäkyvyydellä varmistetaan tiedon päätöksenteosta ja resurssien käytöstä välittyminen kaikille työyhteisön jäsenille.

Oikeudenmukainen toiminta perustuu käsitykseen yleisestä oikeudenmukaisuudesta. Yhteisiin sopimuksiin sitoutuminen on osoitus oikeudenmukaisuuden toteutumasta. Arvioinnissa oikeudenmukaisuus taataan avoimuudella, selkeillä käsitteillä ja osapuolten vuorovaikutuksella. Yhteistoiminnallisuuden periaatetta toteutetaan Helsingin Maalariammattikoulun sisäisissä ja ulkoisissa yhteistyösuhteissa.

1.1.2. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointi

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvio ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista on tehty yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi.

Helsingin Maalariammattikoulun opiskelijoille turvataan oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämät palvelut. Palvelujen kokonaistarvetta arvioitaessa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja -ympäristöihin liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhuollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa palautetietoa.

Opiskeluhooltoon sisältyvät opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään moniammatillisesti.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys opiskeluterveydenhuoltoon (tai muuhun terveyskeskuksen toimintayksikköön). Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 pykälän mukaisesti.

Opiskelijahuollon yhteystiedot ovat opiskelijahuolto- ja ohjaussuunnitelman viimeisellä sivulla sekä koulun verkkosivuilla www.hmak.com/yhteystiedot.

Helsingin Maalariammattikoulun kokonaistarve opiskelijahuollossa on kohtuullisen suuri. Perustutkinnon opiskelijoita on n. 230 ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen opiskelijoita n. 40-50. Tällä hetkellä kuraattoripalveluita on tarjolla yhtenä päivänä viikossa, psykologipalveluita on tarjolla kahtena päivänä viikossa ja terveydenhoitajan palveluita kahtena päivänä viikossa. Erityisopettajat (2 kpl) ja opinto-ohjaaja ovat töissä päivittäin, heillä on kuitenkin myös muita kuin opiskeluhoollollisia tehtäviä. Hyvinvointialueen tarjoamaa tukea on siis saatavilla n. 1 henkilötyövuotta, ja koulun henkilöstössä n. 1 henkilötyövuosi. Opiskelijoiden monimuotoisuus ja suuri maahanmuuttajataustaisten, pakolaisstatuksella Suomeen tulleiden opiskelijoiden määrä asettaa haasteita osaamiseen, ja keskeisenä toiminta-alueena onkin osaamisen kehittyminen monikulttuurisessa ympäristössä. (28.7.2023.)

1.1.4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoiltoa suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Alaikäiseltä opiskelijalta otetaan huomioon hänen toiveensa koskien

huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa opiskelijat ja huoltajat otetaan mukaan osallisiksi. Heitä tiedotetaan yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

Oppilaitoksen ja kotien yhteistyömuotoja ovat **kotiväenillat, joihin osallistuvat oppilaitoksesta opinto-ohjaaja, apulaisrehtori ja vastuuopettajat, joilla on alaikäisiä tai oppivelvollisia opiskelijoita.** Lukuvuoden alussa opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan opiskeluhuollon suunnittelusta, toteuttamisesta sekä yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä oppailla, tiedotteilla, internet-sivuilla, muiden sähköisten viestikanavien kautta sekä vanhempainilloissa. Näiden tietojen tulee olla myös jatkuvasti helposti saatavilla.

Opiskelijaa koskevista opiskeluhuollollisista kysymyksissä lähtökohtana on, että asian käsittelyssä tulee saada opiskelijan **suostumus.** **Huoltajiin ollaan kuitenkin yhteydessä oppivelvollisuuslain määrittelemän määrän mukaan.**

1.1.5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteutuminen ja seuranta

Helsingin Maalariammattikoulun **hyvinvointiryhmä** seuraa yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon käytäntöjen toteutumista ja raportoi rehtorille lukuvuosittain. Tietoa opiskeluhuollon toteutumisesta saadaan kouluterveyskyselyistä ja muiden kyselyjen tuloksista sekä opiskelija-, huoltaja- ja opettajapalautteista. Kuraattori- ja psykologipalveluista voi antaa jatkuvasti palautetta. Toimintaa kehitetään saadun palautteen avulla.

Opiskeluhuoltosuunnitelmaa päivitetään, seurataan ja arvioidaan vuosittain. Opiskelijoita, huoltajia ja yhteistyökumppaneita tiedotetaan opiskeluhuollon keskeisistä tuloksista oppilaitoksen Wilmassa, nettisivuilla ja Youtube-kanavalla.

Opiskeluhuoltoa seurataan seuraavien mittareiden avulla:

Seurattava asia	Menetelmä	Aikataulu	Vastuutaho
Opiskeluhuoltokertomukset	kertomusten määrä	vuoden lopussa	opinto-ohjaaja
Yhteisöllinen opiskeluhuolto	tapahtumatteemat	vuoden lopussa	apulaisrehtori

Erityinen tuki	tuki määrä	vuoden lopussa	erityisopettaja

Tavoitteena on saavuttaa vuositasolla tietoa ja seurata opiskelijahuoltotoimien vaikuttavuutta, kuten yhteisöllisen opiskelijahuollon mahdollista vaikutusta käynteihin ja kontakteihin. Opiskeluhollosta saatavien palaute- ja tilastotietojen pohjalta hyvinvointiryhmä kehittää toimintaa edelleen. Hyvinvointiryhmän toteuttamissuunnitelman toteutumisesta, kouluterveys- ja muiden kyselyjen keskeisistä tuloksista tiedotetaan opiskelijoita, huoltajia, oppilaitoksen henkilökuntaa ja tarvittaessa yhteistyökumppaneita.

1.1.6. Asiakaskirjaukset ja rekisterit - yleiset periaatteet

Rekisteri	Ylläpitäjä	Tietoturvan tarkistaminen	Muut periaatteet
Maisa/Apotti Aura Aura	Terveydenhoitaja Kuraattori Psykologi	Helsingin kaupungin tiedonhallinnan asiantuntijat/ järjestelmän asiantuntijat	Ajantasaisuus ja oikeellisuus
Wilma	Opintotoimisto Opinto-ohjaaja Erityisen tuen vastaava	Yhdessä Wilman tiedonhallinnan asiantuntijoiden kanssa säännölliset tarkistamiset	Ajantasaisuus ja oikeellisuus
Primus	Opintotoimisto Apulaisrehtori	Yhdessä Primuksen tiedonhallinnan asiantuntijoiden kanssa säännölliset tarkistamiset	Ajantasaisuus ja oikeellisuus

1.1.7. Viestintä ja tiedottaminen

Kanava	Kenelle?	Milloin?	Kuka?
Wilma-viesti	Opiskelija Huoltaja, jos opiskelija on oppivelvollinen	Vähintään 4 kertaa vuodessa tarkistus	HOKS -päivittämiseen liittyvät asiat (vastuunopettaja/opinto-ohjaaja) Pääkanava ohjauksesta sopimisessa.
Tiedotekirjeet ennen eronneeksi katsomisen prosessia	Opiskelija Huoltaja, jos opiskelija on oppivelvollinen	Jos opiskelijasta ei ole kuulunut kolmeen viikkoon.	Kun opiskelijan opinnot eivät etene vastuunopettajan yhteydenotoista huolimatta (Opinto-ohjaaja)

1.1.8. Muut opiskeluhooltoon liittyvät suunnitelmat

- [Päihteettömyyden ja tupakoimattomuuden edistämisen suunnitelma](#)
- [Yhdenvertaisuus - ja tasa-arvosuunnitelma](#)

- [Hyvinvointisuunnitelma](#)
- [Kriisitoimintasuunnitelma](#)

1.2. Yhteisöllinen opiskeluhoito

Rehtori vastaa yhteisöllisen opiskeluhoiton kokonaisuuden toimimisesta. Apulaisrehtorin johtama opiskeluhoitoryhmä suunnittelee, kehittää, toteuttaa ja arvioi opiskeluhoitoa.

Yhteisöllisessä opiskeluhoitossa painotetaan ennaltaehkäiseviä, osallistavia, ohjauksellisia ja esteettömiä toimintatapoja. Fyysinen, psyykinen ja sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa yhteisöllistä **toimintakulttuuria**. Yhteisöllisen opiskeluhoiton lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Lähtökohtana on opiskelijan itsenäisyyden tukeminen sekä huoltajien osallistuminen. Opiskelijalle ja hänen huoltajilleen tiedotetaan opiskelijahuollon palveluista sekä tarvittaessa annetaan henkilökohtaista ohjausta opiskelijahuollon palveluista.

Opiskeluyhteisön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja oppilaitoksen toimintaa. Opiskeluhoito kuuluu kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien ja opiskelijahuolto-palveluista vastaavien tehtäviin ja on osa heidän päivittäistä toimintaansa. Opiskeluhoitohenkilöstö toimii henkilökunnan tukena opiskeluhoitoon liittyvissä asioissa. Osana yhteisöllistä opiskeluhoitoa oppilaitoksessa tehdään yhteistyötä opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisen, liikunnan ja terveystiedon opetuksen sekä ammatillisten tutkinnon osien opetuksen välillä.

Helsingin Maalariammattikoulussa toimii **opiskelijakunta**, jolla on tärkeä merkitys osallisuuden vahvistamisessa. Opiskelijakunnan hallitus toimii opiskelijakunnan edustajana koulussa. **Tutorit** osallistuvat uusien aloittavien opiskelijoiden ryhmäyttämiseen, tiedottamiseen ja vertaistuen antamiseen. He suunnittelevat ja toteuttavat erilaisia tapahtumia ja edustavat opiskelijoita avoimissa ovissa ja muissa tilaisuuksissa.

1.2.1. Opiskeluterveydenhoito, kuraattori- ja psykologipalvelut

Opiskelijoiden opiskeluterveydenhoito-, kuraattori- ja psykologipalvelut tarjoaa **Helsingin kaupunki**. Opiskelijaterveydenhoiton vastaanottoajoista tiedotetaan ilmoitustaululla ja terveydenhoitajan ovessa.

Ajanvaraus koululääkärille tapahtuu terveydenhoitajan kautta. Koululääkärin vastaanotto on osoitteessa Sturenkatu 18–22, Stadin ammattiopiston Vallilan koulutusyksikkö.

Koululääkärin palvelut ovat voimassa vain alle 25-vuotiaille opiskelijoille. Muut opiskelijat ohjataan kunnallisen terveydenhoidon piiriin. Kuraattoripalvelujen vastaanottoajoista tiedotetaan verkkosivuilla, ilmoitustaululla ja kuraattorin ovelta. Psykologipalvelujen vastaanottoajoista tiedotetaan verkkosivuilla, ilmoitustaululla ja psykologin ovelta. Psykologille opiskelijan tulee varata aika etukäteen.

Oppilaitosyhteisön tukemiseksi ja konsultaation järjestämiseksi sekä opiskeluhoitoon kehittämiseksi tehdään yhteistyötä Helsingin muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden (esimerkiksi ohjaamo, nuorisotoimi, lastensuojelu ja poliisi) kanssa. Helsingin Maalariammattikoulussa edistetään opiskelijoiden mielekästä vapaa-ajan käyttöä, harrastustoimintaa, terveitä ja turvallisia elämäntapoja sekä vaikuttamismahdollisuuksia yhdessä edellä mainittujen toimijoiden sekä muiden opiskeluhoitoon kehittämiseen hyödyllisten tahojen kanssa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi Rikosseuraamuslaitoksen (RISE) kanssa.

1.2.2. Opiskelu- ja työkyvyn ylläpitäminen ja hyvinvointi

Kaikkien opiskelijoiden opetussuunnitelmaan kuuluu työturvallisuuskortin, hätäensiapukortin ja tulityökortin suorittaminen. Kaikki kortit ovat opiskelijalle maksuttomia.

Tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista tiedotetaan tutkinnon perusteissa. Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Helsingin Maalariammattikoulun opiskeluympäristö on turvallisuus ja esteettömyys kuvataan hyvinvointisuunnitelmassa.

Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa kuvataan oppilaitoksen kriisisuunnitelmassa. Rehtori ja opiskelijahuoltoryhmä seuraavat vuosittain, että suunnitelma on ajan tasalla. Opiskelijoille suunnattuja ryhmäkeskusteluja tai yksilökeskusteluja tarjotaan kaupungin psykologi- ja kuraattoripalvelujen piirissä oleville opiskelijoille Helsingin kaupungin puolesta.

1.3. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Opiskeluhoitoon yksilökohtaisten palvelujen järjestämisessä suositetaan varhaisen puuttumisen malleja ja madalletaan eri keinoin opiskelijoiden kynnystä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea tai palveluja. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitoon luottamuksellisuus ja tietosuoja ovat olennaisia toiminnan onnistumisen edellytyksiä ja sen eettinen perusta. Opiskelijalta ja tarvittaessa hänen huoltajalta haetaan suostumus yhteistyöhön.

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan **henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma** (HOKS). Tämän suunnitelman avulla voidaan ottaa huomioon opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet, toiveet ja tarpeet. **Vastuuopettaja** seuraa opiskelijan opintojen etenemistä. Vastuuopettaja, opinto-ohjaaja ja muut opinnoista vastaavat opettajat sekä tarpeen vaatiessa muut asiantuntijat ohjaavat opiskelijaa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimisessa.

Vastuuopettaja merkitsee Wilmaan opiskelijan HOKS:iin toimet, joita hän on tehnyt opiskelijan opintojen tukemiseksi. Henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa seurataan ja mahdollisia muutoksia kirjataan Wilmaan. Opintojen edistymisen jatkuvalla seurannalla tuetaan opiskelijan opintojen etenemistä ja löytämään opiskelijalle sopiva opintopolku poissaolojen ehkäisemiseksi, opintojen keskeytymisen estämiseksi ja läpäsyyntä tehostamiseksi.

Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämisessä.

Opiskelijaa ohjataan keskustelemaan opettajien kanssa opinnoistaan ja niihin liittyvistä asioista koko opintojen ajan. Yhdessä sovitulla toimintatavoilla on tärkeä merkitys poissaolojen ehkäisemiseksi ja opintojen etenemisen varmistamiseksi. Vastuuopettaja seuraa HOKS:n mukaista läsnäoloa ja opintojen etenemistä säännöllisesti opintojen aikana. Jos suunnitelmaan tulee muutoksia tai opinnot eivät muusta syystä etene alun suunnitelman mukaisesti vastuuopettaja ja opiskelija päivittävät HOKSia, jonka laatimisessa mukana voi tarvittaessa olla lisäksi myös opinto-ohjaaja tai muita asiantuntijoita.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohdiana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon opiskelijan itsenäinen asema ja kehitystaso opiskelijahuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoitossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvissä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

1.3.1. Opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoiton palveluja, joita ovat

- opiskeluterveydenhuolto
- opiskeluhoiton psykologi- ja kuraattoripalvelut
- yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhoiton työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisen tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoiton psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoiton psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenotto ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyssä määräjässä. Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta. Jos opiskelija kieltää yhteydenoton huoltajaan toimitaan Helsingin Maalariammattikoulun jatkuvan ohjauksen mallin mukaan.

Opiskelijalla on oikeus kieltää huoltajaa osallistumasta itseään koskevaan asian käsittelyyn ja antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja, jollei nämä ole selvästi vastoin hänen etuaan. Arvion asiasta tekee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tapauskohtaisesti. Alaikäisellä on itsenäinen asema opiskeluhoiton asiakkaana. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoiton palveluja.

1.3.2. Asiakaskirjaukset ja rekisterit

Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tarvittaessa tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa **asiantuntijaryhmässä**. Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoamisen tarpeen arvioi ja ryhmän kokoaa se opiskeluhuollon palvelujen edustaja, joka saa tiedon asiasta ja jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän monialaisuus ja tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseniksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa kirjallisella suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka tekee tarvittavat kirjaukset opiskeluhuolto-kertomukseen. Opiskeluhoitokertomus ja muut dokumentit ja suostumukset kirjataan, tallennetaan ja säilytetään määräysten mukaan.

Tarvittaessa yksittäisen opiskelijan edun mukaisesti tehdään yhteistyötä eri alojen ammattilaisten ja viranomaisten, kuten erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin ja nuorisotoimen kanssa. Opiskelijalle on kerrottava ymmärrettävässä muodossa hänen oikeuksistaan ja häneen vaikuttavista asioista. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamiseksi tehdään yhteistyötä perusopetuksen, **muiden toisen asteen oppilaitosten**, tutkintokoulutukseen valmentavien ja valmistavien koulutusten, työpajatoiminnan sekä sairaalaopetuksen yhteydessä sekä jatko-opintojen suunnittelussa. Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta tarpeellisia tietoja. **Opiskelijoiden liikkuvuudesta eri oppilaitosten välillä Helsingin Maalariammattikoulussa vastaa opinto-ohjaaja ja TUVA-koulutuksen opiskelijoista opinto-ohjaaja ja vastuopettaja yhdessä. Näille henkilöille siirtyy tiedot myös opetuksen siirtoihin liittyvät asiat, paitsi erityisen tuen asiat, jotka on keskitetty erityisopettajalle.**

Opinto-ohjaaja tai erityisopettaja tekee tarvittaessa yhteistyötä terveydenhoitajan, kuraattorin tai psykologin kanssa. Opiskelijoiden terveydentilan tai toimintakyvyn muutoksista johtuvien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista edistävät toimenpiteet kuvataan Helsingin Maalariammattikoulun hyvinvointisuunnitelmassa.

Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen oppilaitoksen työpäivän aikana suunnitellaan tarvittaessa yhdessä terveydenhoitajan ja muun hoitavan tahon sekä tarvittavien käytännön järjestelyiden kannalta välttämättömien henkilöiden kanssa.

2. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä kunnollisesti. Hänen on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Opintojen alussa opiskelija perehdytetään Helsingin Maalariammattikoulun hyviin tapoihin ja yleisiin pelisääntöihin.

Helsingin Maalariammattikoululla on **järjestyssäännöt**, joita opiskelijan tulee noudattaa. Järjestyssäännöt löytyvät Opiskelijan oppaasta: [Opiskelijan opas \(google.com\)](https://www.google.com). Järjestyssäännöt sisältävät seikkaperäiset toimet yhteisiin pelisääntöihin, opintoihin osallistumiseen, läsnäoloon ja poissaoloista ilmoittamiseen, oppilaitoksen omaisuuden käsittelyyn, tapaturmiin ja työsuojeluun, hyviin tapoihin ja sääntörikkomuksiin.

Henkilöstöä perehdytetään ja osaaminen varmistetaan vuosittain kurinpidollisten toimintavaltuuksien käyttämisessä. Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille sekä muille osapuolille Helsingin Maalariammattikoulun Wilmassa, nettisivuilla sekä opetus- ja ohjaushenkilöstöä pedagogisissa kokouksissa ja suunnittelupäivissä.

Keskeistä kaikessa toiminnassa on turvata jokaiselle opiskelijalle työrauha, sisäinen järjestys, opiskelun esteetön sujuminen sekä oppilaitosyhteisön ja koulumatkojen turvallisuus. Koulun ja työelämässä oppimisen ympäristöissä opiskelijan tulee kunnioittaa tiloja, materiaaleja ja laitteita.

Kurinpitokeinoja käytettäessä periaatteena on toimintaperiaatteiden yhdenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus sekä sitouttaa oppilaitoksen kaikki osapuolet sovittuihin käytäntöihin. Oppilaitoksen henkilöstö toimii opiskelijalle esimerkkinä ja varmistaa opiskelurauhan. Kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan Helsingin Maalariammattikoulussa hallinnon yleisiä **oikeusturvaperiaatteita**. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisesta teosta tulee tekijästä riippumatta

samanlainen seuraamus. Tekojen toistuminen katsotaan raskauttavana tekona. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää, ettei kurinpitokeinoja saa käyttää esimerkiksi kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Kurinpitokeinojen käyttämisestä on laadittu suunnitelma yhteistyössä opiskelijoiden, opettajien, muun henkilöstö, huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa. Helsingin Maalariammattikoulussa kuullaan henkilöstöä ja opiskelijakuntaa ennen suunnitelman hyväksymistä ja päivittämistä.

Helsingin Maalariammattikoulun rehtori voi rangaista opiskelijaa, joka rikkoo järjestyssääntöjä. Opiskelijalle annetaan opiskeluhuollon tukea ja ohjausta kurinpitorangeistusten tai opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä.

Rangaistuksissa noudatetaan opetustoimesta säädettyä lainsäädäntöä ja Helsingin Maalariammattikoulun johtosääntöä. Lisäksi järjestyssäännöistä löytyvät menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa sekä asioiden selvittämistä. Kurinpitotilanteita ovat esimerkiksi häiritsevä, uhkaava tai väkivaltainen käytös opetustilanteessa, vilpillinen menettely, järjestyksen rikkominen, toistuva piittaamattomuus ja vakava rikkomus. Kurinpidollisia menettelyjä ovat esimerkiksi puhuttelu, suullinen huomautus, poistaminen opetustilasta, kirjallinen varoitus, määräaikainen tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi erottaminen, opetuksen epääminen kolmen työpäivän ajaksi, poisotto-oikeus, tarkastamisoikeus sekä opiskeluoikeuden pidättäminen.

Jos opiskelijan **ohjauskeskustelu** ei auta käytöksen korjaamisessa, niin opettaja tai rehtori voi määrätä opetusta häiritsevän, väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvän tai toisen henkeä tai terveyttä vaarantavan opiskelijan **poistumaan** jäljellä olevan oppitunnin ajaksi opetustilasta tai oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. Säännös koskee myös koulutukseen liittyviä käytännön tehtäviä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä; esimerkiksi, jos opiskelija tulee päihtyneenä työpaikalle. Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, opettajalla ja rehtorilla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Tarvittaessa voidaan kutsua poliisi paikalle. Opiskelijan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta

esimiehelleen. Mikäli opettaja katsoo poistettavan opiskelijan olevan siinä mielentilassa, että on syytä epäillä hänen toimintakykyä tai vahingoittavan itseään, opiskelijalle on järjestettävä valvonta kotiin tai hoitoon saattamisen ajaksi.

Opettajalla ja rehtorilla on rajoituksin oikeus opiskelijan tavaroiden, opiskelijan hallinnassa olevien oppilaitoksen säilytystilojen ja päällisin puolin hänen vaatteidensa **tarkastamiseen** sekä rajoituksin oikeus ottaa haltuunsa esineitä tai aineita. Opettaja tiedottaa tapahtuneesta vastuuopettajalle, joka ottaa yhteyden alaikäisen opiskelijan huoltajaan (puhelinsoitto ja lisäksi sähköposti tai Wilma-viesti tai tekstiviesti). Vastuuopettaja seuraa myös opiskelijan puhuttelussa mahdollisesti sovittujen toimenpiteiden toteutumista.

Opettaja tekee merkinnän **puhuttelusta**, sen syystä ja sovituista asioista Wilmaan. Myös yhteydenotosta huoltajaan on tehtävä merkintä Wilmaan. **Opetustilanteesta poistamisesta** merkintä tehdään Wilmaan. Suullinen huomautus kirjataan Wilman kurinpitolomakkeelle. **Suullinen huomautus** tehdään myös kirjallisena, jotta asiasta jää dokumentti. Opettaja antaa kopion lomakkeesta opiskelijalle ja alkuperäisen vastuuopettajalle säilytettäväksi. Asiasta tiedotetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Puhuttelu, suullinen huomautus ja opetustilasta poistaminen sekä tavaroiden tarkastaminen ja haltuunotto ovat työrauhan, sisäinen järjestyksen ja opiskelun esteettömyyden turvaamistoimia, johon opiskelijalla ei ole muutoksenhakuoikeutta.

Opiskelijalle voidaan antaa **kirjallinen varoitus** epäasiallisen käyttäytymisen jatkuessa edelleen tai jos kyseessä on vakava rike. Vakavaksi rikkeeksi katsotaan esimerkiksi uhkaus, henkinen tai fyysinen väkivalta, kiusaaminen, ei hyväksyttävä käyttäytyminen (esim. arkaluonteisten tietojen levittäminen tai epäasiallinen kirjoittaminen sosiaalisessa mediassa), toistuva tupakointi oppilaitoksen alueella, päihteiden (esim. alkoholi tai huumeet) vaikutuksen alaisena esiintyminen oppilaitoksen alueella tai tilaisuuksissa, oppilaitoksen tai toisen henkilön omaisuuden turmeleminen, työsuojelumääräysten toistuva rikkominen sekä kieltäytyminen huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä.

Huumausainetestaukseen lähettämiseen liittyvät säännökset koskevat käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä tai tilanteessa, jolloin opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Opiskelijoiden huumausainetestauksen tavoitteena on estää huumausaineiden käytöstä aiheutuvat vaaratilanteet, minimoida päihteiden käyttöä ja ennaltaehkäistä siitä aiheutuvia haittoja koulutuksen aikana ja työelämässä. Opiskelija

voidaan velvoittaa esittämään huumausainetestiä koskeva todistus, jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena koulutukseen kuuluviissa käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä tai tilanteessa, jolloin opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Menettelytavoista on tarkemmat ohjeet päihitteettömyyden ja tupakoimattomuuden edistämisen suunnitelmassa.

Jos opiskelijaa vastaa on tuomioistuimessa vireillä **syyte**, se estää aloittamasta tai jatkamasta oppilaitoksen rangaistusmenettelyä. Jos syyte on opiskelijalle vapauttava, voidaan häntä oppilaitoksessa rangaista, kun teko ei ole rikos mutta oppilaitoksessa rangaistettava. Jos opiskelija tuomitaan, hänelle ei voida samasta asiasta antaa kurinpitorangaistusta (eli varoitusta tai määräaikaista erottamista). Määräaikainen erottaminen on kuitenkin tällöinkin mahdollista, jos se opiskelijan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.

3. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta tai häirinnältä

Suunnitelmaan on koottu tietoa mitä tarkoitetaan väkivallalla, kiusaamisella ja häirinnällä, miten niitä ehkäistään, miten ne tunnistetaan, miten niihin reagoidaan ja puututaan. Tässä annetaan myös ohjeet, miten tilanteisiin puututaan.

Tavoitteena on turvallisuuden ja viihtyvyyden lisääminen oppilaitoksessa, sekä kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen, eli ennakoiva toiminta. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän osalta oppilaitoksessa on nollatoleranssi. Mitään kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää ei hyväksytä. Kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttuminen on koko oppilaitoksen henkilöstön yhteinen asia, ja tavoitteena on luoda oppilaitoksessa luottamukselliset ihmissuhteet, henkilöstön, opiskelijoiden, huoltajien ja muiden sidosryhmien välille.

Opettajien ja koko koulun henkilökunnan velvollisuutena on huolehtia siitä, että oppilaitos tarjoaa jokaiselle turvallisen oppimisympäristön. Kiusaamisen vastaisten toimenpiteiden tavoitteena on puuttuminen kiusaamistilanteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja asian käsittelyn helpottaminen opiskelijoiden kanssa. Kiusaamiseen puututaan välittömästi ja sitä tarkkailevat kaikki talossa työskentelevät.

Opiskelijoiden omaa vastuuta korostetaan. Kiusaamisesta kertominen on toisesta ihmisestä välittämistä. Sekä kiusaaja että kiusattu tarvitsevat apua ja tukea. Koko ryhmän kanssa voidaan tarvittaessa tehdä erilaisia yhteishenkeä parantavia toimenpiteitä ja harjoituksia. Asian käsittelyssä yhtenä tahona voi olla moniammatillinen opiskelijahuoltoryhmä sekä tarvittaessa asiantuntija-apua.

Määritelmiä

Väkivaltaa on tarkoituksellinen itseen, toiseen henkilöön, ryhmään tai yhteisöön kohdistettu fyysisen voiman tai vallan käyttö, uhkailu tai niiden toteutus. Väkivalta voi olla myös henkistä väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa tai ahdistelua.

Kiusaamista on systemaattinen, tahallinen ja toistuva samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallinen tai fyysinen kielteinen toiminta. Kiusaaminen on hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa ruumiillista tai henkistä väkivaltaa. Kiusaaminen voi olla fyysistä tai psyykkistä ja se voi tapahtua myös sosiaalisen median kautta. Kiusaamiseen liittyy yleensä voimasuhteiden epätasapaino: kiusattu on jollain tavalla puolustuskyvytön kiusaajaan nähden.

Häirintä tarkoittaa epäasiallinen kohtelua, josta voi olla vaaraa tai haittaa turvallisuudelle tai terveydelle. Useimmiten järjestelmällistä ja jatkuvaa toista alistavaa toimintaa tai käyttäytymistä, joka kohdistuu toisen persoonaan tai yksityiselämään kuten ominaisuuksiin, luonteenpiirteisiin, sukupuoleen, ulkomuotoon, harrastuksiin tai perhesuhteisiin.

Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä. Seksuaalinen häirintä loukkaa henkilön fyysistä tai psyykkistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Häirinnälle tyypillistä on sen toistuvuus, mutta se voi olla myös yksittäinen teko.

Seksuaalinen häirintä voi ilmetä ainakin seuraavin tavoin:

- seksuaalisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- epäasialliset seksuaaliset puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- epäasialliset seksuaaliset sisällöt eri sosiaalisen median kanavissa, WhatsApp-, Snapchat- yms. viestit, tekstiviestit, sähköpostit, puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu ja lähentely
- sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- seksuaalirikos kuten raiskaus, sen yritys tai seksuaalinen ahdistelu.

Ennaltaehkäiseminen

Ensisijaisesti oppilaitoksessa tavoitellaan hyvinvoinnin lisääntymistä, joka auttaa yhteisöä voimaan paremmin. Laadukas opetus, viihtyisät opiskeluympäristöt, ohjattu vapaa-ajan toiminta, opiskelijoiden osallisuus ja erilaisuuden hyväksymisen opettelu auttavat

hyvinvointiin. Yksilön pahoinvointiin pyritään puuttumaan ja tukemaan moniammatillisin keinoin.

Opettajan ja ohjaajien toimesta toteutetaan ryhmäyttämistä ja positiivisen ilmapiirin syntymistä. Apuna näissä toimissa opettajalla on hyvinvointiryhmä ja muut yhteistyötahot. Tieto aiemmasta kiusaamisesta jotakuta opiskelijaa kohtaan auttaa henkilöstöä tukemaan terveellisen ilmapiirin syntymisessä. Opiskelijaa voidaan tukea mukaan yhteisön jäseneksi. Tärkeää on myös, että vastuopettaja on käynyt opiskelijoidensa kanssa järjestyssäännöt ja yhteiset suunnitelmat. Kaikki henkilöstön jäsenet puuttuvat, mikäli näkevät tai kuulevat kiusaamisesta tai häirinnästä.

Turvallisesta opiskeluympäristöstä puhutaan opiskelijoiden kanssa. Näissä keskusteluissa tehdään selväksi, että opiskelijalla on aina oikeus saada apua tullessaan kiusatuksi tai häirityksi, tai kohdatessaan väkivaltaa. Avoimuus asioissa auttaa niiden käsittelyä.

Tavoitteena on saada koulu yhteisö ilmaisemaan, ettei se hyväksy kiusaamista sekä miettimään, mitä jokainen voisi tehdä kiusaamisen lopettamiseksi. Kiusaamista vastustavista toimenpiteistä keskustellaan ja ryhmäytymistä vahvistetaan esimerkiksi opettajien, ohjaajien ja tutorien toimesta korostamalla, että

- toisia ei kiusata
- kiusattuja autetaan
- ja ketään ei jätetä syrjään.

Kodin ja koulun yhteistyö

Kotiväenilloissa, opettajan ja huoltajien tapaamisissa, puhelinkeskusteluissa, sähköposteilla sekä kirjallisilla tiedotteilla ennaltaehkäistään ongelmatilanteita ja luodaan yhteistä toimintakulttuuria koulun ja kodin välille. Huoltajien toivotaan kiusaamista havaitessaan ilmoittavan siitä vastuopettajalle, opinto-ohjaajalle, apulaisrehtorille tai rehtorille.

Alaikäisen ollessa kyseessä kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltatapauksessa, ollaan aina yhteydessä huoltajiin ja tarvittaessa myös lastensuojeluun.

Järjestyssäännöt

Vastuopettajan johdolla tutustutaan erityisesti lukukausien alkaessa sekä myöhemmin aina tarvittaessa koulun järjestyssääntöihin.

Menettelytavat väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteissa

Koulussa jokaisen velvollisuus on puuttua välittömästi väkivallan käyttöön, kiusaamiseen tai häirintään sekä ilmoittaa tapahtuneesta vastuuoopettajalle tai lähimmälle opettajalle, joka ilmoittaa myös vastuuoopettajalle. Tieto kiusaamisesta kerrotaan myös rehtorille ja apulaisrehtorille. Kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapaukset kirjaa vastuuoopettaja Wilmaan ja nämä selvitetään aina yhteistyössä hyvinvointiryhmän jäsenten kanssa.

Tilanteeseen puututaan, jos

- henkilö kokee tullessa kiusatuksi tai häirityksi
- joku muu (opiskelukaveri, kotiväki, opettaja) kokee jotakuta kiusattavan
- huomataan, että väkivalta kohdistuu toistuvasti samaan henkilöön
- ryhmän ilmapiiri tai käytös toisia kohtaan on epäkunnioittavaa.

Henkilöstön tulee rohkaista opiskelijoita ilmoittamaan havaitsemastaan tai kohtaamastaan häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta. Myös kyselyistä nousevat nimettömät ilmoitukset selvitetään.

Tilanteiden käsittely

Älä jää ikinä yksin hoitamaan tilanteita, vaan ota mukaan opettajakollega tai ohjaaja!

Opiskelijoiden välillä tapahtunut asia:

Vastuuoopettaja ja hyvinvointiryhmän jäsenistöä keskustelevat asianosaisten kanssa erikseen ja tämä ryhmä arvioi tilanteen. Alaikäisen kyseessä ollessa, huoltaja otetaan keskusteluun heti kun se on mahdollista.

Henkilöstön ollessa osallisena:

Rehtori ja apulaisrehtori keskustelevat asianomaisten kanssa erikseen ja arvioivat tilanteen.

Prosessissa tulee muistaa, että sekä kiusaaja että kiusatuksi tullut tarvitsevat apua!

Kun molempia osapuolia on kuultu ja tilanne on arvioitu:

- järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteistapaaminen osapuolten kesken asian sopimiseksi ja alaikäisen opiskelijan kohdalla otetaan yhteyttä huoltajaan. Tapaamisessa laaditaan sopimus, josta tulee ilmetä mitä jatkosta on sovittu

osapuolten kesken, kuinka sopimusta seurataan ja mitä siitä seuraa, jos sopimusta ei noudateta.

- sopimus tehdään kirjallisesti ja toimitetaan tiedoksi huoltajille
- tilanteesta informoidaan kuraattoria ja oppilaitoksen johtoa
- tilannetta seurataan
- tilannetta käsitellään myös tarvittaessa ja osallisten suostumuksella koko ryhmän kanssa, jos ryhmä ollut osallisena tapahtuneeseen.
- Molempien osapuolien tueksi kootaan tarvittaessa yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä.
- Kiusaamistilanteet voivat vaatia rikosilmoituksen tekemisen

Vastuupettajan tehtävänä on kirjata keskustelut ja toimenpiteet Wilmaan. Kurinpidollisista päätöksistä/ kirjauksista vastaa rehtori.

Mikäli kyseessä on **väkivaltilanne**, annetaan ensin tarvittava ensiapu ja kutsutaan tarvittaessa apulaisrehtori tai rehtori paikalle. Vakavassa tilanteessa paikalle kutsutaan myös virkavalta. Alaikäisen ollessa kyseessä, huoltajat informoidaan. Jälkihoito suunnitellaan yhdessä rehtorien kanssa.

Rikoslain 21 luvun, 5 § mukaan, joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Yritys on rangaistava.

Rikoslain 21 luvun, 6 § mukaan kyseessä on törkeä pahoinpitely jos:

- 1) aiheutetaan toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,
- 2) rikos tehdään erityisen ra'alla tai julmalla tavalla tai
- 3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä pahoinpitelystä vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi. Yritys on rangaistava.

Seksuaalisen häirintätapauksen havainnut tai siitä tiedon saanut henkilöstöön kuuluva huolehtii, että asiaa lähdetään selvittämään viipymättä. Kyseessä on vakava asia, jonka

vaikutukset voivat olla kauaskantoisia. Tilanteen selvittäminen vaatii aikaa ja usein myös ulkopuolista apua.

- tilanteesta keskustellaan henkilön kanssa
- tilanteessa selvitetään, että puhuuko henkilö asiasta ensimmäistä kertaa
- yhdessä henkilön kanssa otetaan yhteyttä kuraattoriin tai opiskelu-/työterveyshuoltoon
- yhdessä henkilön kanssa otetaan yhteyttä sopivaan auttajatahoon (esim. Tukinainen, Tyttöjen ja poikien talo, Helsingin Seri-keskus)
- henkilö ohjataan jatkamaan hoitoa muun hoitavan/ohjaavan tahon kanssa, missä asiaa on käsitelty aiemmin

Havaittaessa seksuaalista ahdistelua:

- keskustellaan ensin ahdistellun kanssa
- arvioidaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä yhdessä ahdistellun kanssa
- alaikäisen osalta tehdään lastensuojeluilmoitus sekä rikosilmoitus
- tarvittaessa sovitaan tarkoituksenmukaisesta jatkohoidosta.
- keskustelu ahdistelijan kanssa, jossa käydään läpi tapahtunut sekä seuraamukset hänen osaltaan.

Toiminta vakavissa seksuaaliväkivaltilanteissa:

- opiskelija saatetaan välittömästi lääkärin/terveydenhoitajan luokse
- alaikäisen osalta tehdään lastensuojeluilmoitus sekä rikosilmoitus
- täysi-ikäistä ohjataan tekemään rikosilmoitus
- huolehditaan jälkihoidosta

Opetustoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöllä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu:

- Rikoslain (39/1889) 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko.
- Sellainen rikoslain 21 luvussa henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta

Rikoslain 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädettyjä tekoja ovat muun muassa raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen ahdistelu, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta ja lapsen houkuttelemine seksuaalisiin tarkoituksiin. Sen lisäksi seksuaalinen häirintä voi olla kunnianloukkausrikos.

Rikoslain 21 luvussa tarkoitettu ja ilmoitusvelvollisuuden synnyttävä henkeen ja terveyteen kohdistuva rikos on muun muassa pahoinpitely.

Seksuaalinen häirintä on oppilaitoksen henkilöstöön kuuluvalla epäasiallista käytöstä, joka voi johtaa huomautukseen, varoitukseen tai palvelussuhteen päättämiseen.

Tukitoimet

Opiskelijoille tarjotaan yksilöllistä tukea. Tätä tukea voivat antaa tilanteen mukaan kuraattori, psykologi, opiskeluterveydenhuolto tai monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä. Muita mahdollisia toimenpiteitä ovat kurinpitotoimet, vahingonkorvaukset, rikosilmoitukset ja lastensuojeluilmoitukset.

Toimissa järjestetään aina jälkiseuranta. Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta jättävät usein psyykkisiä oireita uhriin. Toimenpiteet ja niiden aikataulu suunnitellaan yksilökohtaisesti vastuuopettajan ja hyvinvointiryhmän osallistuneiden jäsenien kanssa. Jälkiseuranta tehdään suunnitelmallisesti ja kirjataan Wilmaan ohjauksen tuki -välilehdelle. Jälkihuoltoa tarjotaan kaikille osallisille. Kiusaamiskokemukset seuraavat oppijaa pitkään. Seuraukset voivat näkyä ahdistuksena, masentuneisuutena, koulupoissaoloina ja myös fyysisinä oireina. On tärkeää tunnistaa apua tarvitseva ja ohjata hänet tuen pariin. Apua on saatavilla myös oppilaitoksen ulkopuolelta.

Yhteistyötä tehdään huoltajien, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa niin, että toiminta tukee opiskelijan etua.

Suunnitelman perehdyttäminen, päivittäminen, seuranta ja arviointi

Henkilöstö perehdytetään opiskeluhuoltosuunnitelmaan ja sen liitteisiin koulutustilaisuuksissa. Henkilöstöllä on myös vastuu lukea suunnitelmat itsenäisesti. Opiskelijoiden perehdyttäminen tapahtuu opintojen alussa ja vastuuopettajien tunneilla. Lisäksi pidetään koulun yhteisiä infotilaisuuksia. Huoltajille tiedotetaan Wilman kautta. Suunnitelma julkaistaan intrassa.

Opiskelijahuoltosuunnitelmaa ja sen liitteitä päivitetään yhdessä. Hyvinvointiryhmä käy suunnitelmat läpi kerran vuodessa ja lakien muuttuessa niitä päivitetään. Hyvinvointiryhmä seuraa suunnitelman toimivuutta ja päivityksiä tehdään tarpeen mukaan. Arviointi tapahtuu kerran vuodessa omavalvonnan kautta.

4 Ohjaussuunnitelma

Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön (L 531/2017, 2§) mukaan koulutuksen tarkoituksena on kohottaa ja ylläpitää väestön ammatillista osaamista, antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta, kehittää työ- ja elinkeinoelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin, edistää työllisyyttä, antaa valmiuksia yrittäjyyteen ja työ- ja toimintakyvyn jatkuvaan ylläpitoon sekä tukea elinikäistä oppimista ja ammatillista kasvua. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Tutkintoon valmistavassa koulutuksessa mahdollistetaan opiskelijalle valmiudet hakeutua toisen asteen koulutukseen, ohjataan jatko-opinto- ja työelämäsuunnitelman laadintaan sekä vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto taikka ammatillinen tutkinto. (L 1215/2020, 2§.)

Helsingin Maalariammattikoulussa opiskelijan opintopolku rakennetaan tukemaan tavoitteellista opiskelua ja osaamisen hankkimista huomioiden yksilön tarpeet ja elämäntilanne. Tämän toteutumiseksi opiskelijalla on ammatillisen koulutuksen lain 61 §:n sekä tutkintoon valmentavan koulutuksen lain 14 §:n nojalla oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta. Opiskelijalla on lisäksi oikeus saada eri opiskeluympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi.

4.1. Jatkuvan ohjauksen malli

Jokaisella Helsingin Maalariammattikoulun opiskelijalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukea ja ohjausta opintoihinsa. Ohjaus kuuluu työtehtävänä jokaiselle Helsingin Maalariammattikoulussa työskentelevälle. Ohjaussuunnitelma kertoo, millaista ohjausta opiskelija saa opintojensa eri vaiheissa. Lisäksi suunnitelma tekee näkyväksi ohjauksen tavoitteet, vastuunjaon sekä menetelmät. Tavoitteena on, että jokaisella opiskelijalla olisi yhdenvertainen mahdollisuus ohjaukseen.

Opetushallitus on määritellyt **hyvän ohjauksen kriteereissä** ohjauksen jatkuvana, vuorovaikutteisena ja tavoitteellisena toimintana opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukena. Ohjaus on kaikkien oppilaitoksessa sekä opiskeluympäristöissä työskentelevien yhteistä työtä. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämään, koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Ohjauksella on myös keskeinen merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Erityisen tärkeä merkitys ohjauksella on näissä koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa.

4.1.1. Henkilökohtainen ohjaus

Kuka ohjaa opiskelijaa?	Mitä ohjaus sisältää?
Vastuupettaja	Suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa opinnot ja lukujärjestyksen. Hän auttaa, tukee ja seuraa opintojen etenemistä.
Ammatillinen opettaja tai yto-opettaja	Ohjaa, auttaa, tukee ja antaa palautetta opiskelijan osaamisen kehittymisestä. Hän on opittavan osaamisen ja sisällön pedagoginen asiantuntija. Oman alansa työelämätiedon asiantuntija.
Yto-hoksaaja	Suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa yhteiset tutkinnon osat. Hän tukee ja seuraa opiskelijan opintojen etenemistä yhteistyössä vastuupettajan kanssa.
Erityisopettaja	Selvittää, mitä tukea opiskelija tarvitsee opinnoissa. Hän laatii erityisen tuen suunnitelman opiskelijan, huoltajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa.
Ohjaaja / Valmentaja	Tukee ja neuvoo opiskelijaa työsalissa tai opiskelupajassa yhdessä opettajan kanssa.
Opinto-ohjaaja	Auttaa hakeutumiseen, opintoihin ja valmistumiseen liittyvissä asioissa: hakeutumisasiat, opinto- ja uraohjaus, keskeytys, ero, valmistuminen.
Kuraattori	Auttaa ja tukee erilaisissa elämäntilanteissa: perhe- ja kaverisuhteet, voimavarat, yksinäisyys, asuminen ja etuudet ja arjen haasteet.
Opiskeluterveydenhuolto	Terveystenhoitaja ja lääkäri auttavat tukevat terveyteen liittyvissä asioissa: arki, elämäntilanne ja terveelliset elämäntavat.
Psykologi	Tukea ja ohjausta psyykkiseen hyvinvointiin: mieliala, stressi, hankalat tunteet, kriisitilanteet, motivaatio-ongelmat sekä muut opiskelun haasteet.
Opiskelijatuutorit	Tukevat opiskelijaa opintojen aloituksessa ja ovat mukana ryhmäyttämässä uusia opiskelijoita. He edistävät yhteisöllisyyttä ja osallisuutta järjestämällä teemapäiviä ja tapahtumia

Oppilaitospastori	Keskustelutukea elämän, työhön, opiskeluun tai ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa. Hän antaa ohjausta elämäkatsomuksesta riippumatta.

Opiskelijan kasvun ja kehityksen ohjaus kuuluu jokaiselle oppilaitoksessa työskentelevälle. Opiskelijan kasvua ja kehitystä tuetaan antamalla hänelle rakentavaa palautetta toiminnasta sekä kohtaamalla opiskelija myös mahdollisten ongelmien ilmentyessä. Opiskelijahuolto ja moniammatillinen yhteistyö ovat tärkeä osa kasvun ja kehityksen tukemista.

Opiskelutaitojen ohjauksesta päävastuussa ovat opiskelijan vastuopettaja ja muut opettajat oman aineensa osalta. Opiskelutaitojen ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija löytää itselleen sopivan tavan opiskella sekä saa ohjausta kunkin oppiaineen vaatimiin opiskelutaitoihin. On tärkeää tukea opiskelijaa myös työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana, ml. näyttöjen suunnittelussa ja ammattitaidon kehittämisessä.

Ammatillisen suuntautumisen ohjauksessa tärkeä väline on henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) ja sen päivittäminen. Opiskelijaa tuetaan ja kannustetaan HOKSin avulla tekemään yksilöllisiä valintoja opinnoissaan ja ammatillisessa suuntautumisessaan sekä mahdollistetaan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Yksilöllisten valintojen tueksi opiskelija saa opintojensa aikana tietoa yrittäjyydestä.

Tutkintoon valmistavassa koulutuksessa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ohjaa koulutuksen henkilökohtaista rakentumista, etenemistä ja jatkosuunnitelmaa.

Opiskelusuunnitelma laaditaan yhdessä vastuopettajan ja opiskelijan yhteistyönä. Huoltajan tai muun laillisen edustajan on mahdollisuus osallistua alaikäisen tai oppivelvollisen opiskelijan suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen.

4.1.2. Pienryhmäohjaus

Pienryhmään, kuten **pajaan**, voidaan koota opiskelijoita, joille samaan aihepiiriin liittyvät kysymykset ovat ajankohtaisia. Ohjauksen aiheet voivat liittyä esim. opiskeluun, jatkokoulutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Ryhmässä jäsenet pääsevät jakamaan kokemuksiaan ja saavat mahdollisuuden vertaistukeen.

4.1.4. Ryhmäohjaus ja yhteisöllinen ohjaus

Ryhmäohjaus on luonteeltaan tiedottavaa, esimerkkeinä erilaiset vastuopettajan tunnit, infotilaisuudet valinnaisista opinnoista, osaamisalavaihtoehdoista, työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta, näytöistä ja jatko-opinnoista.

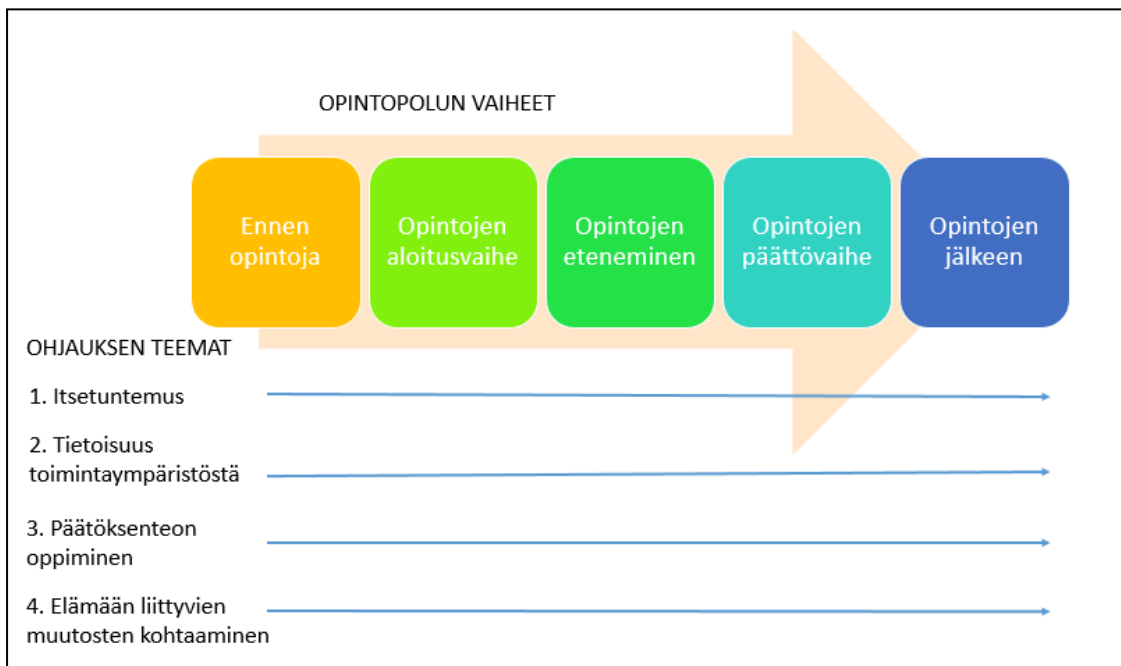
4.1.5. Verkko-ohjaus

Verkko-ohjausta toteutetaan ryhmä- ja yksilöohjauksena sähköpostin, Wilman ja verkko-opiskeluympäristön mahdollistamissa puitteissa.

4.2. Opinto-ohjaajan tarjoama opinto- ja uraohjaus

4.2.1. Elinikäinen ohjaus

Elinikäinen ohjaus tutkintoon valmentavassa koulutuksessa sekä ammatillisessa peruskoulutuksessa tarkoittaa erilaisia palveluja ja toimintaa (opinto-ohjausta, ryhmäohjausta ja henkilökohtaista ohjausta), jotka auttavat opiskelijoita selvittämään ja ymmärtämään ammatillisia koulutusuria ja valintoja, joita tehdään ennen ammatilliseen koulutukseen hakeutumista sekä sen alkaessa. Lisäksi ne auttavat hahmottamaan ammatillisen peruskoulutuksen ja jatkokoulutuksen tai työmahdollisuuksien välisiä yhteyksiä sekä siirtymään onnistuneesti näihin koulutuksiin tai töihin. Huoltajille, opettajille ja oppilaitoksien johdolle tarjottava tieto erilaisista vaihtoehdoista ja niiden välisistä yhteyksistä kuuluu elinikäisen ohjauksen palveluihin. Lisäksi elinikäinen ohjaus tarkoittaa ohjaustyön tukea erityistä tukea tarvitsevien nuorten ohjelmissa työskenteleville opettajille sekä työpaikkaohjaajille/mentoreille sellaisissa ammatillisissa koulutusohjelmissa, joiden tärkeä osa on työssä oppiminen. (Ohjaus ja tuki valintojen tekemisessä)

Opinto-ohjaajan ohjauksen teemoja opintopolun eri vaiheissa.

4.2.2. Ennen ammatillisia opintoja ja TUVA-koulutuksen aikana

Hakijat ja TUVA-koulutuksen opiskelijat sekä alle 18 -vuotiaiden hakijoiden ja opiskelijoiden huoltajat kohtaavat useita haasteita tehdessään ammatillista koulutusta koskevia valintoja. Opinto-ohjaajan antama tieto ja ohjaus voivat auttaa hakijaa ja TUVA-koulutuksen opiskelijaa ymmärtämään tekemiensä päätösten vaikutuksia tulevaisuuteen, tekemään hyviä päätöksiä ammatillisesta erikoistumisesta sekä sitoutumaan oppimiseen. Elinikäinen ohjaus voi antaa tukea myös opintosuunnan vaihtamisessa silloin, jos opiskelijan alkuperäinen koulutusvalinta on osoittautunut epämieliseksi.

Tavoitteena opinto-ohjauksessa ennen opintojen alkua sekä TUVA-koulutuksessa on antaa realistista tietoa opinnoista ja ammattien terveydentilavaatimuksista mahdollisille hakijoille, huoltajille ja lähettäville tahoille. Oppilaitoksen on hyvä saada opiskelun kannalta olennaista tietoa hakijoista opiskelijavalinnan ja opiskelun suunnittelun pohjaksi.

Ammatillisen tai lukiokoulutuksen suuntautumisen ohjaus alkaa opiskelumahdollisuuksista tiedottamisella. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi jo hakeutumis- tai TUVA-koulutusvaiheessa itselleen sopivan opiskelualan. Suuntautumisen ohjaus jatkuu koko opiskeluajan, kun opiskelijan kanssa suunnitellaan puuttuvan osaamisen hankkimista ja osoittamista, työllistymistä tai jatko-opintovaihtoehtoja.

4.2.3. Opintojen alussa

Kaikkien opintojen alkaessa annettavan opinto-ohjauksen tavoitteena on perehdyttää opiskelija opintoihin ja opiskeluun. Henkilökohtainen opinto-ohjaus vahvistaa tai selkeyttää opiskelijan suuntautumista ja tukee opiskelijaa HOKSin/henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa. Opinto-ohjauksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset taustat ja valmiudet.

4.2.4. Opintojen aikana

Opintojen aikana annettavan opinto-ohjauksen tavoitteena on turvata opintojen sujuminen, tukea ja edistää henkilökohtaista kehitystä. Opiskelijaa ohjataan suorittamaan opinnot HOKSin/henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti ja tukemalla hänen itseohjautuvuuttaan. Ohjauksen ja tuen avulla ehkäistään opintojen viivästyistä tai keskeytymistä.

Yksilölliset erot nuorten tiedoissa, kyvyissä ja kypsyydessä tehdä mielekkäitä urapäätöksiä vaikuttavat heidän uravalintamahdollisuuksiinsa.

Vaikka ensimmäinen ammatillista koulutusta koskeva valinta olisikin tehty, tavoitteet voivat täsmentyä tai muuttua opiskelun edetessä. Sen vuoksi opiskelijalle tarjotaan ohjausta, jotta hän sitoutuu oppimiseen ja onnistuu työmarkkinoille siirtymisessä. Urasuunnittelutaitojen opettelu on tarpeen kaikille opiskelijoille. **Ammatillisesta tutkinnosta opiskelija voi myös siirtyä TUVA-koulutukseen pohtimaan omaan urapolkuaan tarkemmin.**

Opinto-ohjauksessa panostetaan inklusiiviseen sekä kieli- ja kulttuuritietoiseen ohjaukseen. Inklusiivinen ohjaus parantaa erityisesti vieraskielisten opiskelijoiden opintojen etenemistä ja työelämään siirtymistä. Ohjauksessa korostuu selkeän suomen kielen käyttö ohjaustilanteessa. Ohjauksessa inkluusio tarkoittaa, että kukin ohjattava kohdataan yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti riippumatta hänen sukupuolestaan, iästään, kielestään, kulttuuristaan, uskonnostaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Ammatillisen koulutuksen perustutkintojen tutkinnon perusteissa ohjaus näkyy opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet – osa-alueessa, joka kuuluu Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen tutkinnon osaan. Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiuksien tavoitteena on tarjota opiskelijalle valmiuksia omien vahvuuksien, kiinnostuksen kohteiden, mahdollisuuksien ja tuen tarpeiden tunnistamiseen, tutkintoa ja uraa koskeviin valintojen tekemiseen, tiedonhankintaan erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista ja koulutustarjonnasta sekä valmistautumista työnhakuun ja oman osaamisen esittelyyn. Opinto-ohjaaja vastaa tästä yhteisten tutkinnon osan osa-alueesta.

4.2.5 Opintojen päättyessä

Ammatillista koulutusta koskeva lainsäädäntö (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 ja Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017) luo puitteet uraohjaukselle. Asetuksessa täsmennetään, että HOKS:iin sisältyy myös opiskelijalle laadittava urasuunnitelma. Opinto- ja uraohjauksen tavoitteena on vahvistaa osaamista, tukea opintojen loppuunsaattamista sekä siirtymistä työelämään tai jatko-opintoihin. Opintojen loppuvaiheen tavoitteena on ammatti-identiteetin, itsetunnon ja oman kasvun ja kehityksen vahvistaminen työelämässä tapahtuvan jatkuvan oppimisen pohjaksi.

Opiskelijan erotessa oppilaitoksesta tai keskeyttäessä opinnot, käy hän opinto-ohjaajan kanssa keskustelun jatkosuunnitelmistaan. Ilman jatkosuunnitelmaa olevasta nuoresta tehdään ilmoitus etsivään nuorisotyöhön (Nuorisolaki 1285/2016, 11§).

Oppivelvollisuuslain mukaan oppivelvollisella on oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa opintojen etenemisen suunnitelman mukaisesti. Opintojen päättyessä oppivelvollista ohjataan eteenpäin hänen tavoitteidensa mukaan. TUVA-koulutuksessa varmistetaan, että oppivelvollinen hakeutuu seuraavaan koulutukseen.

4.2.6 Opintojen jälkeen

Jatko-ohjaus yhdistetään ura- ja päättövaiheen ohjaukseen. Tutkinnon suorittaville annetaan opintojen aikana valmiuksia, joilla ohjautua eteenpäin erilaisissa ohjausta vaativissa elämäntilanteissa, kuten esimerkiksi työttömyys, jatkokoulutukseen hakeutuminen tai koulutuksen ulkopuolelle jääminen. Ohjaushenkilöstö pyrkii tunnistamaan lisäohjausta tarvitsevat opiskelijat, ja näille tarjotaan henkilökohtaisempaa ohjausta valmistumisvaiheessa tai heti valmistumisen jälkeen. Ohjausta tutkintoon valmistuneille ja ilman opiskelupaikkaa jääneille tarjoaa Helsingin Maalariammattikoulussa opinto-ohjaaja.

4.3. Koko henkilöstön tarjoama ohjaus

4.3.1. Opintojen eteneminen ja keskeyttämisen ehkäisy

Ammatillisen suuntautumisen ohjausta toteutetaan opintosuuntaa vaihtavien sekä keskeyttämisuhan alla olevien opiskelijoiden kohdalla. Koko henkilöstöllä on vastuu ottaa huomioon opiskelijoiden poissaolot ja varmistaa opintojen eteneminen HOKSn / henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin (esimerkiksi ohjata opiskelija tuen piiriin). Koko henkilöstö varmistaa opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia. Opettajilla on vastuu seurata opiskelijan läsnäoloa ja opintojen etenemistä (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 §94, §96 ja §97).

Opinnoissa etenemisen seuranta kuuluu vastuuopettajan tehtävään. Poissaoloja pyritään ehkäisemään ennalta hyvällä tiedottamisella. Oppivelvollisten osalta poissaolot ryhmää opettava opettaja selvittää samana päivänä. Muiden opiskelijoiden osalta vastuuopettaja on

yhteyksissä kerran viikossa. Koko henkilöstö ja vastuuopettaja selvittävät välittömästi poissaolon syyn tai opintojen etenemisen esteen sekä vastuuopettaja selvittää tuen tarpeen opiskelijan kanssa. Vastuuopettaja päivittää sovitut asiat HOKSiin ja seuraa tiiviisti toimenpiteiden toteutumista.

4.3.2. Henkilökohtaistaminen ja HOKS

Opintojen alkaessa vastuuopettaja tekee jokaiselle opiskelijalle henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS)/henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa huomioidaan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Vastuuopettaja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen edistymistä ja kirjaa mahdolliset muutokset HOKS:iin/henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Vastuuopettaja pitää säännöllisesti kirjatun vastuuopettajan tunnin.

Opinto-ohjaaja voi osallistua HOKS:n/henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen ja päivittämiseen. Tarvittaessa pedagogista opiskelijan opintojen etenemisen suunnittelua voidaan tehdä eri kokoonpanolla. Pedagogisista tapaamisista ei tarvitse tehdä opiskeluhuoltokertomusta. Tarvittaessa opetushenkilöstöön kuuluva on yhteydessä opiskelijahuollon henkilöstöön, joka ottaa opiskelijan tilanteen opiskeluhuollollisen asian hoitaakseen. Prosessi on kuvattu Helsingin Maalariammattikoulun jatkuvan ohjauksen mallissa. HOKS:n laatimisesta ja seurannasta on prosessikuvaukset oppilaitoksen laatujärjestelmässä.

4.3.3. Vastuuopettajan ja ryhmää opettavan opettajan rooli ohjauksessa opintojen aikana

Opintojen alkuvaiheessa vastuuopettajan sekä ryhmää opettavan opettajan roolit opiskelijan lähimpinä ohjaajina korostuvat. Vastuuopettajan tuki vahvistaa opiskelijan sitoutumista opintoihinsa ja kiinnittymistä opiskeluyhteisöön. HOKSin laatimisesta ja päivittämisestä on ensisijaisesti vastuussa vastuuopettaja. Opiskelija ohjataan vastaamaan valtakunnalliseen aloituskyselyyn (Amis-palautte); ensisijainen vastuu tästä on vastuuopettajalla.

4.3.4 Erityinen tuki

Erityistä tukea tarvitseville sekä koulunkäynnin mahdollisesti keskeyttäville tai jo keskeyttäneille opiskelijoille suunnatut ohjauksen ja tuen muodot ovat usein nuoren viimeinen mahdollisuus hankkia työllistymistä edistäviä taitoja. Ohjaus opetushenkilöstöltä ja

asiantuntijoilta voi auttaa näitä nuoria ymmärtämään tekijöitä, jotka heidän kohdallaan ovat oppimisen, työllistymisen ja aktiivisen kansalaisuuden esteinä. Lisäksi ohjausta ja tukea tarvitsevia opiskelijoita voidaan ohjata työelämässä oppimiseen, mikä voi auttaa heitä ylittämään näitä esteitä ja välttämään syrjäytymistä.

Erityisen tuen tarpeen tultua ilmi vastuuopettaja ottaa yhteyttä erityisopettajaan. Yhdessä opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan ollessa kyseessä myös huoltajan kanssa kartoitetaan erityisen tuen tarve sekä määritellään mahdolliset toimenpiteet. Erityisopettaja kirjaa erityisen tuen asiat opiskelijan HOKSiin. Samalla HOKS päivitetään. Vastuuopettaja huolehtii siitä, että eri tutkinnon osien opettajat ovat tietoisia tukea tarvitsevan opiskelijan tilanteesta.

4.3.5 OPVA

Oppilaitos voi järjestää opiskelunvalmiuksia tukevia opintoja (OPVA), joiden avulla opiskelija vahvistaa valmiuksiaan. Opiskelunvalmiuksia tukevia opintoja voidaan järjestää esimerkiksi matematiikassa, suomen kielessä, tietotekniikassa tai vieraissa kielissä. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea opiskelutaitojen tai elämänhallinnan kehittämisessä. Opiskelunvalmiuksia tukevat opinnot suunnitellaan yksilöllisesti opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Sovitut opinnot kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Opiskelunvalmiuksia tukevia opintoja voi olla joko yksittäisinä päivinä osana tutkintokoulutusta tai pidempänä yhtenäisinä jaksoina. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelunvalmiuksia tukevien opintojen järjestämisestä ja sisällöstä.

4.3.6 Ohjauksen työnjako

AIHE	KUKA?	MILLOIN?	MITEN?
Ennen opintoja			
Tiedottaminen	Opinto-ohjaaja Opintotoimisto	Jatkuva	Henkilökohtaiset keskustelut, neuvonta ja tiedottaminen Nettisivut
Opiskelijavalinnat Ennakkotehtävät Haastattelut	Opinto-ohjaaja Opintotoimisto	Jatkuva (jatkuva haku) Yhteishaku	Henkilökohtaiset keskustelut, neuvonta ja tiedottaminen Nettisivut
Opintojen alussa			
Orientaatiosta huolehtiminen	Opinto-ohjaaja Vastuopettaja	Orientaatio opintojen alussa	Orientaatioviikko tai henkilökohtainen perehdyttäminen • Oppilaitokseen ja opintoihin perehdyttäminen • Opinnot • Tilat • Turvallisuus
Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	Opiskelija Opinto-ohjaaja Vastuopettaja	Opiskelijan tuodessa dokumentit	• Todistukset
HOKS/henkilökohtainen opiskelusuunnitelma laadinta ja ensikertainen hyväksyntä	Opiskelija Vastuopettaja	30 päivää opintojen aloituksesta	• Keskustelu • Kirjaaminen HOKS • Allekirjoitus
Opintojen aikana			
HOKSin/henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman päivittäminen	Opiskelija Vastuopettaja	Suunnitelman muuttuessa	• Kirjaaminen HOKS
Erityinen tuki	Opiskelija Huoltaja (alle 18-v.) vastuopettaja Opettaja	Tuen tarpeen ilmetessä tai poistuessa	• Kirjaaminen HOKS
Valinnaiset tutkinnon/koulutuksen osat, valinta	Opiskelija Vastuopettaja	Opintojen alussa tai opintojen aikana	• Kirjaaminen HOKS
Opintojen etenemisen seuranta	Opiskelija Vastuopettaja Opettaja	Päivittäin Viikottain	• Kirjaaminen HOKS • Poissaolot (alle 18 v.) päivittäin • Poissaolot (yli 18 v.) viikon sisällä
Työelämässä oppiminen Näyttö ja arviointi	Vastuopettaja Opettaja Työpaikkaohjaaja ja opettaja	Työelämässä oppimista ennen, aikana, jälkeen Näytön jälkeen	• Kirjaaminen HOKS
Osaamisalan tai ammattillisen	Opinto-ohjaaja Vastuopettaja (TUVA)	tarvittaessa	• Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut

suuntautumisen vaihto, tuki opiskeluun liittyvissä valinnoissa ja opintoihin vaikuttavien haasteiden ratkaisemisessa.			• Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa (TUVA)
Opintojen loppuvaiheessa			
Valmistumisen ennakointi	Opiskelija Vastuopettaja Opinto-ohjaaja YTO-hoksaaja Opintotoimisto	1 kuukautta ennen	• Ytot • Ylimääräiset opinnot
Työelämään ja/tai jatko-opintoihin ohjaaminen	Vastuopettaja Opinto-ohjaaja	Jatkuvasti	
Valmistuminen	Vastuopettaja Opintotoimisto	Opintojen saatua suoritetuksi	
Opintojen jälkeen			
Keskeyttäminen	Vastuopettaja Opinto-ohjaaja	tarvittaessa	• Kirjataan Wilmaan
Oppivelvollisten opintojen jälkeinen ohjaus	Opinto-ohjaaja	Vuosi opintojen päättymisen jälkeen, jos opiskelijalla ei ole töitä / opiskelupaikkaa.	• yhteistyö opiskelijan kotikunnan kanssa
Eroaminen (itse)	Opiskelija Opinto-ohjaaja	tarvittaessa	• Kirjataan Wilmaan, todistus
Eronneeksi katsottu	Rehtori Opinto-ohjaaja	poissaolojen muuttuessa krooniseksi	• Kirjataan Wilmaan, eronneeksi katsomisen päätös rehtorilta, todistus

5 Yhteystiedot

Opinto-ohjaaja

Anu Karanko

050 4417745

anu.karanko@hmak.com

Opinto-ohjaajan varahenkilö, apulaisrehtori

Elise Nyysönen

puh: 050 411 0110

elise.nyysonen@hmak.com

Erityisopettajat

Erja Manninen

puh: 050 351 6230

erja.manninen@hmak.com

Tommi Linna

puh: 050 320 8050

tommi.linna@hmak.com

Psykologi

Meri Virtapuro

puh: 040 671 1936

meri.virtapuro@hel.fi

Kuraattori

Henna Tiainen

puh: 040 537 2276

henna.tiainen@hel.fi

Terveydenhoitaja

Rebecca Schauman

puh: 040 826 3760

rebecca.schauman@hel.fi

Terveystieteiden osaston varahenkilöt

Helena Jääskeläinen (ti-pe)

050 310 5584

helena.jaaskelainen@hel.fi

Raija Kotilainen (ma-to)

050 310 5599

raija.kotilainen@hel.fi

Rehtori

Wiikinkoski Annukka

puh: 050 465 3240

annukka.wiikinkoski@hmk.com